

Uvod u Forex i trgovanje na finansijskim tržištima

Haris Mujkanović

Sarajevo, Oktobar 2019.

Pregled predavanja:

1. **Šta je Forex?**
 - Historija, retail FX, učesnici...
2. **Čime se trguje na Forexu?**
 - G10 valute, valutni parovi, pozicije, spread, CFD, margina, poluga
3. **Brokeri**
 - Vrste brokera, regulatori, konflikt interesa
4. **Kako analizirati tržište**
 - Fundamentalna, tehnička i sentiment analiza
5. **Tehnička analiza**
 - Osnovne pretpostavke, S/R, trend, korekcije i obrat trenda
6. **Šabloni cijena**

by LINKgroup

Center for Career Development

Šta je Forex?

Šta je Forex?

- Foreign Exchange market, Forex, FX – valutno tržište
- Jedna od glavnih imovinskih klasa
- Najveće svjetsko finansijsko tržište
- BIS – \$5 biliona dnevni promet - \$5.000 milijardi

Historija FX-a

- Bretton Woods – 1944 – 1971.
- IMF, IBRD, WB
- Nagli rast FX-a od 1989.
- Retail FX, tehnologija i IT

1. Učesnici na tržištu

- Države i centralne banke
- Multinacionalne kompanije
- Investicione i komercijalne banke, hedge fondovi
- Individualni investitori i trejderi

1. Učesnici na tržištu

Bank of America
Merrill Lynch

CREDIT SUISSE

Deutsche Bank

J.P.Morgan

Morgan Stanley

UBS

Kada je tržište otvoreno?

- OTC tržište, otvoreno 24/5
- Trgovanje se odvija u glavnim finansijskim centrima

Forexearlywarning.com

2. Kako se trguje na FX-u?

- G8 i G10 valute
- Retail FX koristi CFD – Contracts for Difference
- Valutama se trguje u valutnim parovima (bazna i omjerna valuta)
- Najmanji pomak u cijeni je izražen u pipsevima (Pip)
- Spread – Razlika između kupovne i prodajne cijene
- Jedan standardni lot = 100.000 jedinica bazne valute
- Finansijska poluga i margina

Glavne valute

3. Brokeri

- Tipovi brokera:
 - Market Maker
 - ECN – Electronic Communication Network
 - STP – Straight Through Processing
- Regulatori: ASIC, CySEC, UK FSA, US CFTC i NFA
- Regulatori su uvijek reaktivni!
- Bonusi, Affiliati, IB ugovori

Brokeri

- Izvori prihoda za brokere:
 - Spread / Naknade
 - Finansiranje / Trgovanje na polugu
 - OTC dobit

• 90 / 90 / 90

- 50% dobiti se ulaže u marketing i privlačenje novih klijenata
- A-book i B-book

4. Kako analizirati tržište?

- Tri vrste analize:
 - Fundamentala analiza
 - Analiza “unutrašnje vrijednosti” valute ili finansijskog instrumenta
 - Ekonomski rast, kamatne stope, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti
 - Tehnička analiza – Analiza kretanja cijene i grafikona
 - Sentiment analiza – Analiza preovladajućeg mišljenja učesnika na tržištu
 - CoT izvještaj
 - Identifikacija ekstremno visokih kupovnih i prodajnih pozicija (bullish i bearish)

Grafikoni

- Grafikoni cijena (eng. price-charts) grafički prikazuju historijsko kretanje valutnog kursa ili cijene finansijskog instrumenta
- Tri glavne vrste grafikona:
 - Linijski grafikon (eng. Line chart)
 - Bar grafikon (eng. Bar chart)
 - Grafikon japanskih svijeća (eng. Japanese candlestick chart)

Linijski grafikon

Bar grafikon

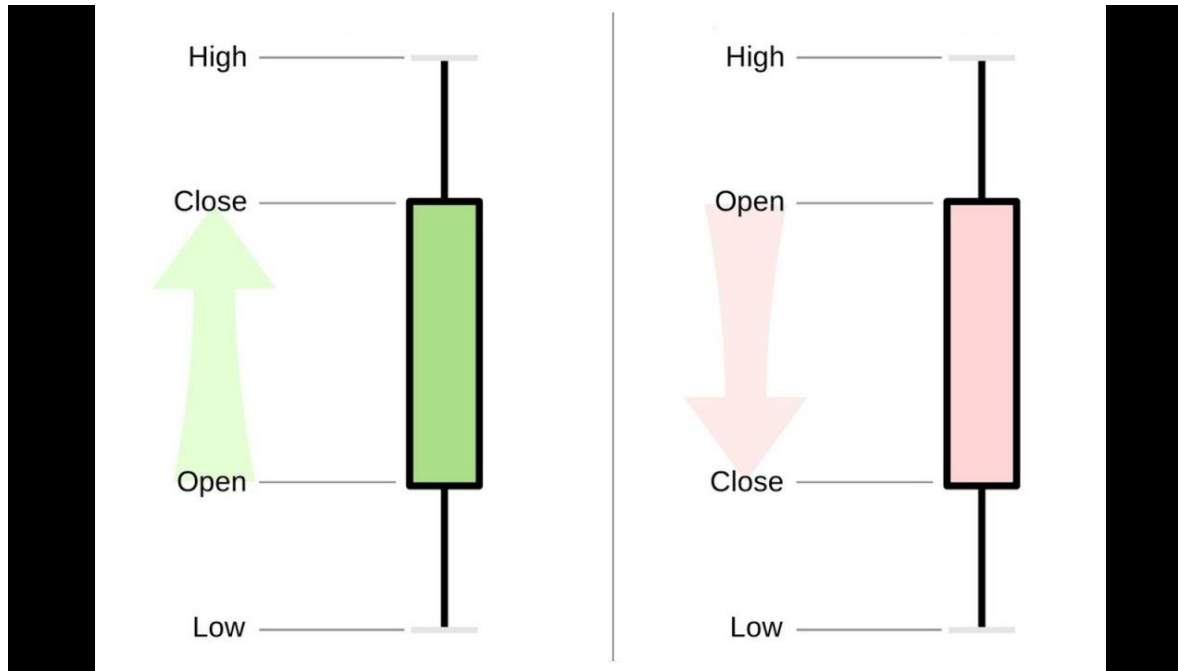

Candlestick grafikon

Candlestick grafikon (OHLC)

5. Tehnička analiza

- Glavne pretpostavke TA:
 1. **Cijene imaju tendenciju da trguju u trendu (uptrend i downtrend)**
 2. **Cijene apsorbuju sve javno dostupne informacije**
 3. **Historija se ponavlja**

S/R – Otpor i podrška

- **Support and resistance**
- **Support (podrška) – Podrška nastaje kada cijena napravi dno, poslije čega se opet vrati na više nivoe. Cijena ima tendenciju da poštuje (da se odbije) prethodno formiranu podršku.**
- **Resistance (otpor) – Otpor nastaje kada cijena napravi vrh, poslije čega se opet vrati na niže nivoe. Cijena ima tendenciju da poštuje (da se odbije) od prethodno formiran otpor.**

▼ EURUSD,Weekly 1.20242 1.20518 1.19583 1.19723

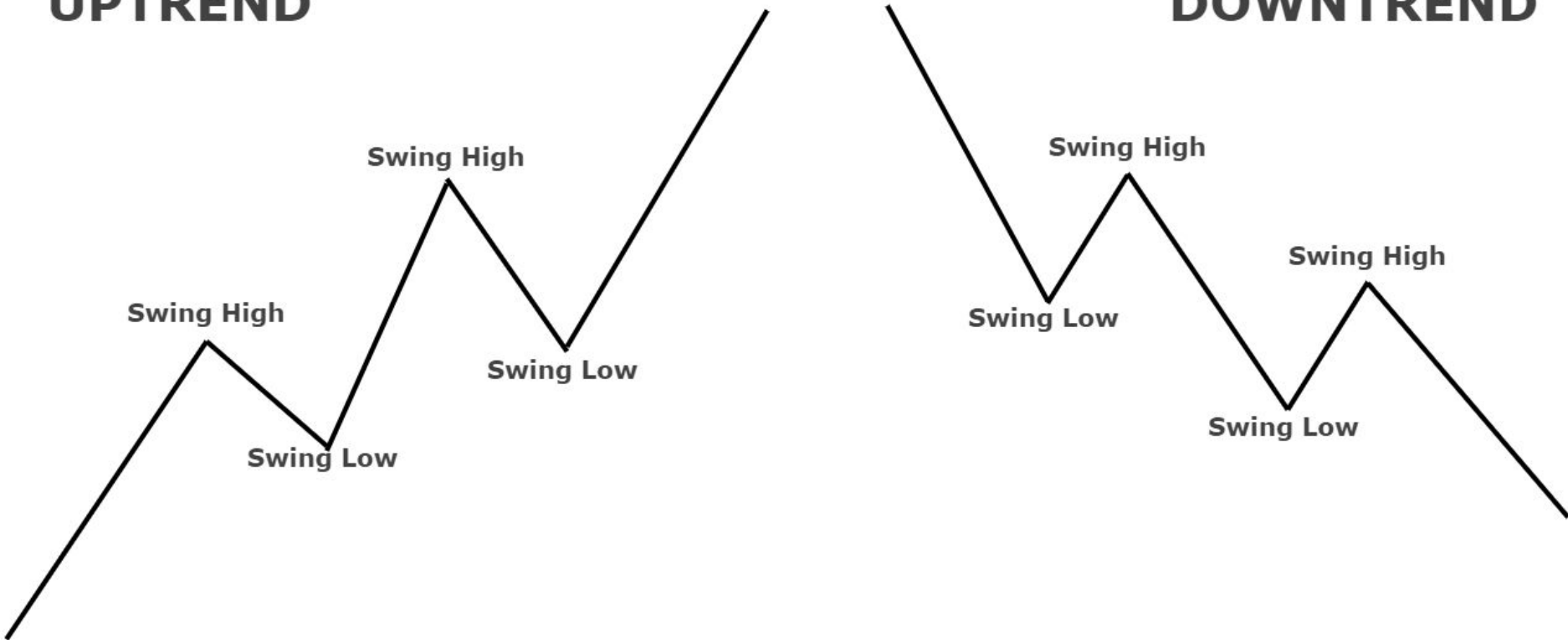

Trend

- **Tržišta imaju tendenciju da formiraju trendove**
- **Uzlazni trend (uptrend)**
- **Silazni trend (downtrend)**
- **Bočno tržište (sideways market)**

UPTREND

DOWNTREND

EURUSD, Daily 1.18482 1.19436 1.18359 1.19262

Cjenovne korekcije

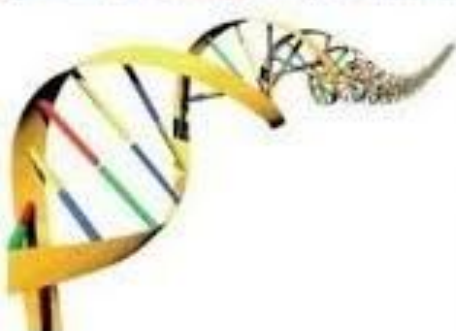
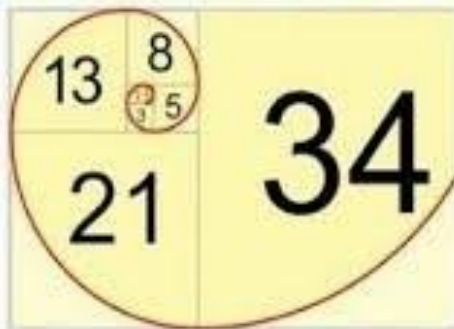
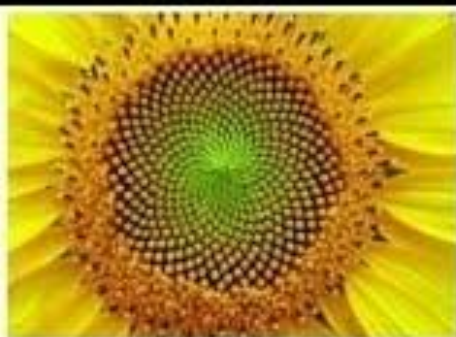
- Cjenovne korekcije predstavljaju kretanje tržišta u suprotnom pravcu od utvrđenog trenda
- Korekcije se javljaju kao posljedica profit-takinga tržišnih učesnika koji imaju otvorenu poziciju u pravcu trenda, i učesnika koji žele iskoristiti trenutnu cijenu da uđu u tržište (prodavci prodaju pri višim cijenama, a kupci kupuju pri nižim cijenama).
- Prema Dow teoriji, cjenovna korekcija prosječno dostiže 50% impulsivnog talasa

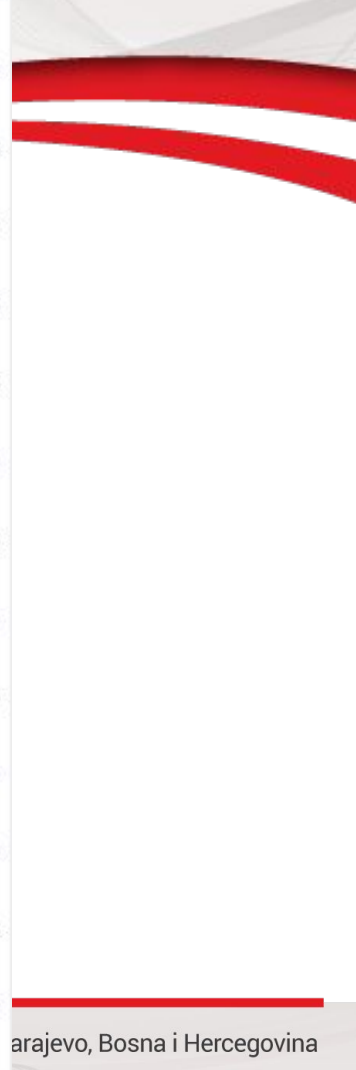

Fibonacci

- Leonardo Fibonacci – Talijanski matematičar iz 11-12. stoljeća
- Fibonacci serija brojeva: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55 ...
- Zlatni omjer: 0.618
- Fibonacci nivoi podrške uzlaznim i silaznim trendovima

Šabloni cijena

- Šabloni cijena (eng. Chart patterns) su specifične cjenovne formacije koje se mogu koristiti za predviđanje budućeg kretanja cijena.
- TA pretpostavka “Historija se ponavlja” – šabloni cijena su radili u prošlosti, pa tržišni učesnici i tehnički analitičari pretpostavljaju da će raditi i u budućnosti
- Šabloni cijena otkrivaju puno informacija o psihologiji tržišta
- Head and shoulders (H&S), Inverse H&S, Double tops / bottoms, Triangles, Rectangles

by LINKgroup

Center for Career Development

Hvala na pažnji.

Q&A